

**Vyjádření spolku Spolu, z. s.
k novele vyhlášky č. 27/2016 Sb.,
podle které se ve školách zřízených pro děti s handicapem
uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona (tzv. speciální školství)
od 1. ledna 2020 neposkytují některá podpůrná opatření**

Dne 30. července 2019 byla ve Sbírce zákonů publikována vyhláška č. 196/2019 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti školství.¹ Jednou z měněných vyhlášek je i vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných² (dále jen „vyhláška č. 27/2016 Sb.“). Novela je účinná od 1. ledna 2020.

Novelizací bodu 1.7. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb. došlo ke změně, podle níž nelze poskytovat dětem, které se vzdělávají ve školách, třídách, odděleních a skupinách zřízených pro děti s handicapem uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona (dále jen „speciální školství“), následující podpůrná opatření:

- pedagogická intervence,
- předměty speciálně pedagogické péče,
- speciální učebnice, speciální učební pomůcky nebo kompenzační pomůcky, pokud nejde o dítě s jiným druhem handicapu, než pro které je škola, třída, oddělení nebo studijní skupina zřízena.

Výjimku tvoří pouze poskytování výše uvedených podpůrných opatření pro děti s jiným druhem handicapu, než pro které je konkrétní škola, třída, oddělení či skupina zřízena. Tato skutečnost je však formálně nezjistitelná, protože nejde o údaj zapisovaný do školského rejstříku podle § 144 odst. 1 školského zákona³.

Dle novelizovaného bodu 1.8. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb., dále nelze poskytovat asistenta pedagoga jako podpůrné opatření v celém předškolním a základním speciálním školství včetně oddělení družin, ve středním speciálním školství pro děti s mentálním postižením středně těžkým a těžkým a ve speciálním školství při školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

Podpůrné opatření je školským zákonem definováno v § 16 odst. 1 jako nezbytná úprava, na jejíž bezplatné poskytování má dítě právo a kterou je dítěti povinna poskytovat škola, ve které se dítě vzdělává, aby byly naplněny vzdělávací možnosti nebo uplatněna práva na rovnoprávném základě s ostatními bez druhu školy, které je dítě žákem. Podpůrná opatření ve druhém a vyšším stupni pak přiznávají dětem školská poradenská zařízení (dále jen „ŠPZ“, viz § 16 odst. 4).

Školský zákon tak přímo obsahuje úpravu práv a povinností jednotlivých subjektů. Současně školský zákon v § 19 obsahuje zmocňovací ustanovení pro Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“), aby vyhláškou provedlo celý mechanismus poskytování podpůrných opatření, tj. školský zákon neobsahuje a ani nemůže obsahovat zmocnění k úpravě práv a povinností jednotlivých subjektů v podzákoných právních předpisech.

Na rozpor návrhu vyhlášky č. 196/2019 Sb. se školským zákonem coby právního předpisu vyšší právní síly z důvodu ukončení poskytování i již přiznaných podpůrných opatření jako právního nároku bez ohledu na druh školy upozornila v legislativním procesu i některá připomínková místa, ať už tzv. povinná či ostatní. Na rozpor poukázal i spolek Spolu z. s.⁴ Ministerstvo tyto připomínky vypořádalo odkazem na zmocňovací ustanovení § 19 školského zákona, který však zmiňuje podmínky používání podpůrných opatření, nikoliv zmocnění pro ministerstvo v podzákoném právním předpisu téměř vyloučit využívání podpůrných opatření v závislosti na druhu školy a oboru vzdělání.⁵

¹ Vyhláška č. 196/2019 Sb. prošla řádným připomínkovým řízením a celým legislativním procesem upravujícím přijímání podzákoných právních předpisů v souladu s legislativními pravidly vlády (viz usnesení vlády ze dne 19. 3. 1998 č. 188).

² Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

³ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Viz <http://www.rodicezainkluzi.cz/uploads/aktuality/pdf/SVPvyhlaska-MPR-2019-04-PripominkyRZI-final.pdf>.

⁵ Viz přehled připomínek dostupný na:

Ministerstvo tak překročilo zákonné zmocnění dané § 19 školského zákona, když zcela v rozporu s § 16 školského zákona značným způsobem omezilo právo používat podpůrná opatření vyjmenovaná v § 16 odst. 2 školského zákona. Nová právní úprava tak odporuje smyslu a účelu institutu podpůrných opatření. Jedním z následků je pak narušení rovných podmínek při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v závislosti na druhu školy, jejímž jsou děti žáky.

Důsledkem této změny je od 1. ledna 2020 následující stav:

1. Formálně je v souladu se školským zákonem i nadále možné, aby ŠPZ přiznávala dětem podpůrná opatření jako nezbytně nutnou úpravu bez ohledu na druh školy, ve které se děti vzdělávají, současně však podzákoný právní předpis obsahuje pravidlo o tom, že až na výjimky v tzv. speciálním školství nelze výše uvedená podpůrná opatření poskytovat. Změna vyhlášky č. 27/2016 Sb. tak ve výše zmíněných bodech odporuje školskému zákonu.
2. Bod 1.7. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb., novelizované části čtvrtou vyhlášky č. 196/2019 Sb. jako podzákoného právního předpisu, stanoví jedinou možnost využití podpůrných opatření, konkrétně jde o speciální učebnice, speciální učební pomůcky nebo kompenzační pomůcky, a to pro děti, které mají jiný druh zdravotního handicapu, než pro který je škola, třída, oddělení nebo studijní skupina zřízena. Tato skutečnost je však formálně nezjistitelná, protože nejde o údaj zapisovaný do školského rejstříku podle § 144 odst. 1 školského zákona. Pokud školy tuto informaci poskytují na vyžádání nebo ji mají uvedenu na internetových stránkách, nejde o právně relevantní informaci, neboť potřebnou verifikační hodnotu mají pouze údaje uvedené ve školském rejstříku, ne na webu škol nebo v dokumentech, které školy ve věci školského rejstříku dokládají.
3. V praxi se již objevily případy, kdy v průběhu podzimu roku 2019 ŠPZ odmítlo přiznat potřebná podpůrná opatření dítěti vzdělávanému ve speciálním školství právě s odůvodněním, že od 1. ledna 2020 se podpůrná opatření poskytovat nebudou. V dalších případech se naopak škola domáhá vydání nového doporučení s odůvodněním, že stávající doporučení přiznává dítěti podpůrná opatření, která nelze ve speciálním školství poskytovat, přičemž doporučení je pro školy závazné. Takové jednání navíc nebylo v roce 2019 v souladu s v tu dobu účinnou právní úpravou.
4. Od 1. ledna 2020 zavedený systém financování celého školství nejen tzv. speciálního, popsany v nařízení vlády č. 123/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů, stanovuje platby prostřednictvím počtu odučených hodin, nikoli platby za počet dětí, které škola eviduje, a současně asistent pedagoga není podpůrné opatření. Pokud by tomu tak bylo, muselo by jít o vyhlášku ministerstva v souladu se zmocněním podle § 19 školského zákona, nikoli o nařízení vlády. Asistent pedagoga jako další pedagogický pracovník ve třídách v rámci obecného personálního zajištění vzdělávání je jiný institut než podpůrné opatření. Jde o systémové personální zajištění vzdělávání a jeho financování podle oborů vzdělávání, ne o poskytování podpůrného opatření konkrétním dětem na základě jejich identifikovaných individuálních vzdělávacích potřeb. Pokud by se děti vzdělávané ve speciálním školství vzdělávaly ve školách běžných, jejich právo na podpůrná opatření by nebylo vůbec zpochybňováno, natož aby bylo možné podpůrná opatření na základě podzákoného právního předpisu neposkytovat.

Novela vyhlášky č. 27/2016 Sb. provedená vyhláškou č. 196/2019 Sb. je tak v přímém rozporu se školským zákonem jako právním předpisem vyšší právní síly, kdy došlo k překročení zákonného zmocňovacího ustanovení ministerstvem při vydání prováděcího právního předpisu. V důsledku toho dochází k nepřiměřenému omezení poskytování vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vzdělávaných ve speciálním školství.

Vypracovala: Mgr. V. Doležilová (poradna@rodicezainkluzi.cz)

Datum: 18. února 2020

https://apps.odok.cz/veklepdetail?p_p_id=material_WAR_odokkpl&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column1&p_p_col_count=3&material_WAR_odokkpl_pid=KORNBB3F4TMA&tab=remarks a soubor vypořádání připomínek: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/2ORNBDJCB3KF>.